

Čas tvořit

14.4.2025 - | Městská část Praha 7

Materialistic v Havanské ulici není jen obchod s látkami, šicími potřebami a kurzy, ale i místo, kde se lidé scházejí ve sdílené šicí dílně, do níž může každý zavítat. „Sdílenou šicí dílnu vnímáme spíš jako službu lidem a jako prostor, kde mohou lidé využít naše stroje a zázemí, které je k dispozici,“ říká Jana Pelánová, zakladatelka. Materialistic nabízí několik kurzů ve čtyřech kategoriích: šití pro začátečníky, pokročilé, kurzy textilních řemesel a individuální kurzy šití. Vedle toho ale v nabídce najdete také ambicióznější kurz s názvem Škola šití, který zahrnuje šest setkání a během něj se věnujete i přímo oděvní tvorbě. V kurzu máte také přístup k jejich šicí knihovně, jež obsahuje eklektický výběr šicí literatury. Můžete se přiučit i tkaní na kruhovém rámu, ruční výšivce nebo dát další život svému oblečení díky kurzu viditelného záplatování (tzv. visible mending).

Na Sedmičce Materialistic sídlí od roku 2014 a od letošního března je najdete i v Karlíně. „Letná je naše základna, ale kurzy máme plné, tak jsme si řekli, že půjdeme i jinam. Každému myslím šití přinese to, co chce a co mu dovolí. Mně přináší asi nejvíc smíření s nedokonalostí při mém vlastním šití, protože ta je úplně nevyhnutelná. Díky dobré látce pak vnímám elementární úctu k materiálu, který nějak vznikl. Znímám ten proces a vážím si ho z hlediska poctivého řemesla. A nějak mě to posiluje, když mám na sobě věci, které jsem si ušila z látek, kterým někdo dal péči a já si je vybrala pro sebe,“ dodává Jana.

Ušij si, co chceš

Dalším místem spojeným se šitím je Došito v Přístavní ulici. Zaměřují se na semestrální kurzy a jednorázové workshopy, jejichž cílem je ušití konkrétního kusu oblečení – ledvinky, lehké bundy, šatů nebo sukně. „Někdy nás k vytvoření konkrétních workshopů inspiruje sezona a trendy, jindy si něco ušijeme samy a ostatní to chtějí taky. Například ledvinka vznikla jako způsob, jak využít zbytky látek z bund. A protože už máme spoustu projektů, často je spojujeme do kurzu Ušij si, co chceš, kde si každý vybere svůj vysněný kousek,“ říká Jana Němcová, zakladatelka Došito. Tento kurz je vhodný pro takzvané začátečníky nebo mírně pokročilé – tedy pro ty, kteří už mají alespoň minimální zkušenost se šicím strojem. Během lekcí vám lektorka pomůže vybrat vhodný projekt pro vaši úroveň, poradí s již rozpracovaným výrobkem nebo poskytne podporu, pokud nechcete šít sami. Jana dodává, že atmosféra u nich je hlavně uvolněná a přátelská. „Chceme, aby se u nás lidé cítili dobře, nebáli se ptát a odcházeli s chutí šít dál. Těší mě, že je o šití pořád takový zájem. Navíc čím dál víc lidí zajímá udržitelnost – odkud látky pocházejí, jakou mají kvalitu a jak využít zbytky,“ říká Jana.

Kromě tradičních kurzů šití pro začátečníky, pokročilých kurzů a individuálních lekcí se v Došito můžete pustit i do šití z úpletů na overlocku nebo do kurzu konstrukce střihů. Výjimečným kurzem je kroužek šití pro děti od 10 let. „Dětské kurzy jsme rozjely teprve letos, takže je ladíme a naplno začnou od nového školního roku. Nejtěžší bývá udržet pozornost dětí, takže lekce musí být hravé a pestré. Rozhodně jsou ale děti při šití odvážnější než dospělí – jdou do toho po hlavě a hned plánují, co všechno a pro koho ušijí,“ dodává Jana.

Došito pro své kurzy vytváří i vlastní střihy. „Střihy často vznikají z potřeby – když něco chceme nosit a v obchodech to není. Inspirujeme se všude kolem – u lidí na ulici, na Pinterestu, Instagramu nebo dokonce ve vlastní skříni. Chci hlavně povzbudit všechny, kdo o šití uvažují – začít není vůbec tak těžké, jak se může zdát!“ dodává Jana.

Láska k prastarému médiu

V listopadu se v ulici Janovského otevřelo nevšední papírnictví spojené s kavárnou – Kaš-mi-daš. „Nápad jsme v hlavě nosili dlouho, ještě z dob, kdy byl obchod v Praze 2. Dává nám smysl, aby si člověk sedl s kávou, vzal si sešit nebo diář, své oblíbené pero a něco si zapsal nebo nakreslil,“ říkají majitelé Zlata a Ondra.

V jejich nabídce najdete různé papírenské potřeby, jako jsou zápisníky, skicáky, samolepky, dopisní papíry, ale také kaligrafická a plnicí pera či inkousty. „Chceme zákazníkům přinést to, co tady chybí a stojí za to to objevit. Při výběru je pro nás kritériem nejen design a příběh značky, ale i její postoj k udržitelnosti. Máme inkousty z Japonska, Koreje, USA, Polska, ale i z Česka. Ty české jsou naše, nedávno jsme totiž ve spolupráci s českým výrobcem vyvinuli vlastní řadu inkoustů – máme je v kalamářích i v praktických bombičkách. V prodejně je pak i InkBar, kde si můžete namíchat vlastní odstín inkoustu. Základem jsou velmi kvalitní, ručně míchané inkousty z Vysočiny. Míchání inkoustů vychází z lásky k tomuto prastarému médiu. Zjistili jsme, že se toho zákazníci často zbytečně bojí a že to na ně působí příliš náročně, proto jsme vytvořili workshop na míchání inkoustu. Je to jednoduché a zábavné. Ještě se nám nestalo, že by se někomu nepovedlo namíchat krásný odstín,“ říkají společně.

Vedle tohoto workshopu nabízejí také kurz japonské knižní vazby, který vede Paul Tuttas, absolvent Vysoké školy umělecko-průmyslové a umělec působící v Praze 7. Na Mikuláše uspořádali tvořivou dílničku pro nejmenší návštěvníky. Do budoucna plánují také samostatný workshop pro děti, stejně jako kurzy kaligrafie a akvarelu. „Kouzlo papíru spočívá v soustředění a zastavení. Nemůžete jedním tlačítkem něco smazat nebo změnit. Při práci s papírem se člověk odpojí od digitálního světa – slouží tedy také jako způsob zpomalení a digitální detox. Myslíme si, že právě to dnes lidé hledají a že to budou hledat ještě víc. Potřebujeme to skoro všichni.“

V odpadu se najde kvalitní a čistý materiál

Kouzlo papíru je neodmyslitelně spojeno i s Reformátem, papírnictvím z druhé ruky. Reformát vznikl v roce 2013 jako bakalářská práce na Fakultě umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Zakladatelka projektu Sára Bergmannová, tehdejší studentka grafického designu, si všimla, jak velké množství papírenského odpadu generují grafičtí designéři, tiskárny a knihařské dílny. A chtěla najít způsob, jak tento materiál kreativně a efektivně využít. Reformát v ulici U Studánky nejen dává papíru nový život, ale zároveň podporuje ekologické myšlení a šíří povědomí o udržitelnosti v designu. Důležitou součástí celého projektu je také Sářin spolužák a kolega, grafický designér Tomáš Brychta, který se podílí na funkční stránce projektu.

Klíčovou součástí Reformátu je hledání materiálů, které získávají v kontejnerech, tiskárnách, sběrných dvorech a dalších místech. Tyto materiály třídí, zpracovávají a následně využívají při výrobě vlastních produktů a zakázek, na workshopech a ve sdílené dílně, v níž najdete kompletní knihařské vybavení, nástroje, stroje a potřebné komponenty. Aktuálně v nabídce Reformátu najdete workshopy výroby skicáků s vazbou na kroužek, výrobu fotoalba v japonské vazbě, sešitů s různými typy šití či opravu staré knihy do nového kabátu. „Rádi bychom, aby si lidé od nás neodnesli jen hotový produkt, který si u nás koupí nebo vyrobí, ale i vědomí, jak efektivně a kreativně lze zpracovávat odpad. Chceme, aby to ovlivnilo jejich pohled na konzumní způsob života a potřebu neustále kupovat něco nového,“ říká Sára.

Hlína má svou paměť

Na Sedmičce vládne keramika – právě tady totiž najdete nejvíc míst, kde si můžete osahat hlínu a něco si vyrobit. „Hlína je živý materiál, který reaguje na ruce, dotečky a práci s ním. Trpělivost, kreativita a ochota experimentovat jsou stejně důležité jako technická zručnost. Čím lépe člověk ovládne techniku, tím méně se potýká s překážkami, ale s dostatečným cvičením se může zdokonalit každý. Nejpodstatnější je radost z tvorby,“ říká lektorka Gulsah Suster z Atelieru P7, který už čtyři roky sídlí v ulici Dukelských hrdinů.

Ve zdejší keramické dílně můžete navštívit kurz keramiky pro dospělé, vyzkoušet točení na kruhu, zúčastnit se jednorázových workshopů nebo využít sdílenou dílnu, která nabízí možnost pracovat na větších projektech. „Mnoho účastníků po kratším kurzu zjistí, že je proces tvorby baví, chtějí vytvořit další produkty, cítí se ve studiu dobře a rozhodnou se pokračovat. Snažíme se v ateliéru vytvořit prostor, kde se lidé mohou učit, experimentovat a růst vlastním tempem. Základní dovednosti a techniky se studenti naučí již během první lekce, kde si vytvoří své první výrobky. Ucelené ovládnutí různých technik a hlubší porozumění keramické technologii je ale dlouhodobý proces. Mistři se učí celý život. Nejtěžší pro začátečníky bývá smířit se s tím, že hlína má svou paměť a řídí se fyzikálními zákony. Práce s hlínou je proces objevování, ve kterém každý účastník postupně nachází vlastní styl a techniky,“ dodává Gulsah. Nejčastěji si účastníci kurzů vyrábějí hrnky, vázy či misky. Mnozí však přicházejí s vlastními nápady, a tak v ateliéru vznikají i originální lampy, figurky nebo dlaždice. Do budoucna studio plánuje otevřít ranní kurzy pro maminky a seniory.

Zastavte se, budeme rádi

V názvu keramické dílny H13 Pottery je ukryto nejen číslo haly, v níž dílnu v Holešovické tržnici najdete, ale také H jako Holešovice, jedna dílna a tři keramici – Lukáš Milota, Petr „Monty“ Lukáš a Daria Miroshnychenko. Dílna původně nebyla zamýšlena jako sdílený prostor, ale jako místo, kde budou tři keramici tvořit a cítit se dobře. Holešovická tržnice však přirozeně vybízí k tomu, aby se prostor co nejvíce otevřel veřejnosti.

Dnes je dílna k dispozici několika lidem ke sdílení a nabízí řadu kurzů: zážitkové, individuální i skupinové. Domácí atmosféra se ale nevytratila. „Zastavují se u nás keramici, kamarádi i lidé z ulice. Občas se je všechny snažíme přilákat dohromady nějakou akcí. Na jaře například chystáme výstavu keramiky, kterou jsme si přivezli z našich cest po Japonsku. Keramika vyžaduje zvládnutí poměrně složitého technologického procesu. Snažíme se hlíně porozumět, mícháme si vlastní glazury, pálíme v peci na dřevo, zatímco v kurzech využíváme pec elektrickou. Snažíme se tyto znalosti sdílet a vytvořit inspirativní prostředí. V dílně máme i malou galerii naší keramiky,“ dodává Lukáš.

Nechat čas plynout

Keramický ateliér Monkey Pot v ulici Keramická je prostorem pro sdílení tvořivé atmosféry. „Keramice se věnuji celý život a rád se setkávám s novými lidmi a dělím o své zkušenosti. Mou doménou je hrnčířský kruh a v ateliéru jsou k dispozici tři. Takže kdo chce točit na kruhu, měl by se přijít podívat. Keramika je tak široká a nevyčerpatelná možnost vyjádření, že právě hledání nových cest je nejvíc vzrušující. Přitom stačí jen ponořit ruce do hlíny a nechat čas plynout,“ říká Martin Minks, který ateliér založil před třemi lety. Předtím šest let působil v keramické dílně Ema Mamisu (na Sedmičce byla od roku 2014 do roku 2023), která se zaměřovala na užitkovou keramiku. Tam Martin také pořádal keramické workshopy. Na Sedmičce tedy s keramickými kurzy působí celkem již desátým rokem. Vedle keramických workshopů se věnuje také vlastní tvorbě keramiky a porcelánu.

Keramické kurzy jsou určeny pro malou skupinku o 4–6 lidech. „Mám tedy dostatek prostoru věnovat se každému individuálně. Dávám k dispozici své zkušenosti, materiál, pomůcky a vše potřebné k tomu, aby si každý našel to, co ho baví a co se mu líbí. Kladu důraz na funkčnost, ale pokud si někdo chce volně tvořit, jedině to vítám,“ dodává Martin. Standardní formát kurzu trvá pět týdnů a probíhá jednou týdně po třech hodinách. Během tohoto kurzu si lidé vyzkouší točení na kruhu, modelování, dekorování, glazování a na závěr se vše vypálí. Pro ty, kdo nemohou kurz navštěvovat pravidelně, nebo si keramiku chtějí jen vyzkoušet, jsou v nabídce i jednorázové lekce. Do budoucna Monkey Pot plánuje kurzy zaměřené na práci se zlatem, výpaly v peci na dřevo a tematické večery – keramika a čaj, keramika a víno.

Z hlíny se dá udělat úplně cokoliv

Nápad na založení Hlinotěky vznikl záhy po zavření škol v době pandemie koronaviru. Johana Hnízdilová a Karolína Kučerová, dvě spolužačky z ateliéru keramiky a porcelánu na Umprum se

tehdy daly dohromady s keramikem Jiřím Žežulou, který se v té době zrovna vrátil z pracovní stáže v keramickém ateliéru v Berlíně, a domluvili se, že společně založí prostor, kde budou moci nezávisle realizovat svou tvorbu. Po půl roce se tým rozšířil o studenta fotografie na FAMU Borka Smažinku. V průběhu času se postupně oddělili Jiří a Karolína, kteří se věnují vlastní tvorbě. Současně tedy studio vede Johana s Borkem.

Hlinotéka v ulici Šternberkova nabízí kurzy točení na kruhu, kurzy modelování z ruky, možnost výpalů v jejich elektrické peci a open studio určené pro individuální tvorbu, kam se může kdokoli přijít podívat nebo si zarezervovat místo k vlastní práci. „My v dílně většinou zároveň děláme vlastní tvorbu, takže se ostatní můžou inspirovat, předáváme ale hlavně technické know-how, které se dá rovnou i demonstrovat. Chtěli bychom, aby u nás nevznikala úplně obyčejná keramika, snažíme se podporovat kreativitu,“ říká Borek Smažinka a dodává, že v dílně je vždycky klid. „Je to místo, kam jdeme vždy, když se necítíme dobře, popovídáme si s někým z ostatních členů nebo si jen o samotě tvoříme a neduhy jsou hned pryč. Také je pro nás důležitý svobodný přístup k tvorbě. Neradi někomu říkáme, jak se něco má, nebo naopak nemá dělat. Snažíme se, aby lidé z dílny odcházeli se stejným pocitem, jaký máme my – že z hlíny se dá udělat úplně cokoliv.“

V následujících měsících se v Hlinotéce budou nově odehrávat umělecké rezidence. Každý měsíc bude dílnu navštěvovat umělec/umělkyně a vytvoří zde keramické dílo nebo sérii, které se bude v závěru rezidence prezentovat formou vernisáže, případně workshopu. Je to další způsob, jímž chce Hlinotéka návštěvníky své dílny inspirovat k tvorbě, a propojovat tak uměleckou komunitu s těmi, kteří by se chtěli stát její součástí. Další novinkou bude série workshopů pro seniory, jež se opírají o techniky arteterapie a na kterých bude spolupracovat nezisková organizace Elpida.

Objevování vlastní kreativity

Studio Neighbours v Haškově ulici se postupně vyvinulo z původní představy ateliéru v živý multifunkční prostor, který slouží nejen jeho tvůrcům, ale i místním sousedům a návštěvníkům. Funguje jako sdílený ateliér, showroom a prostor pro eventy – pop-upy, workshopy a kurzy. Aktuálně zde můžete navštívit keramický kurz. „Klademe důraz na osobní přístup a podporujeme účastníky v objevování jejich vlastní kreativity – ideálně té nehodnotící a nepřiliš kritické. Chceme, aby se zde lidé cítili uvolněně a spokojeně v neformální atmosféře. Práce s hlínou, manuální činnost a přátelský kolektiv jsou podle mě mnohostranně terapeutické. Pocit uspokojení máme nejen ze sdíleného prostoru pro tvoření, ale i z toho, že zde vznikla mnohá nová přátelství,“ říká Marie Špačková.

Do budoucna plánují kurz ruční výroby šperků technikou ztraceného vosku, při níž bude výsledný šperk odlit do stříbra. Účastníci se naučí základní techniky, jako je modelování vosku, pájení, řezání a leštění. „Opět bychom kurzy rádi vedli v osobnějším duchu. Šperk je velmi intimní předmět, do kterého lze vložit mnoho významů. Představuji si, že si lidé vytvoří jedinečný, neopakovatelný kus – ať už pro sebe, nebo své blízké. Na jaře nás čeká pár testovacích kurzů s přáteli, a jakmile vše doladíme, kurz otevřeme všem,“ upřesňuje Marie.

Voňavá alchymie

Liška Mazaná ve Veverkově ulici pořádá kurzy výroby přírodní kosmetiky, na nichž si můžete vyzkoušet například tvorbu rtěnek, pleťových krémů nebo přírodních parfémů ze 100% esenciálních olejů. Workshopy umožňují lidem objevovat vůně, textury i nové ingredience. Účastníci si z nich odnášejí nejen vlastnoručně vyrobené produkty, ale i inspiraci a chuť zkoumat přírodní kosmetiku dál.

Projekt vznikl z osobní potřeby zakladatelek Petry Herzové a Terezy Máčelové najít šetrnou péči pro citlivou pleť a ekzémy. Postupně se z experimentování s recepturami a hledání kvalitních surovin vyvinul koncept jejich přírodní kosmetiky, kterou začaly sdílet s ostatními. Dnes vedou kurzy nejen pro veřejnost, ale i pro firmy nebo na soukromých oslavách.

Dříve provozovaly i obchod s přírodní kosmetikou, ale nakonec se rozhodly soustředit výhradně na kurzy a DIY sady pro domácí výrobu kosmetiky a sójových svíček. „Kosmetiku si koupíte i jinde, ale naše kurzy a sady jsou jedinečný zážitek,“ říkají. Kromě samotné výroby předávají i filozofii přemýšlení nad složením, kvalitou surovin a opětovným využitím obalů.

Detašovaná garáž Pražáků

PONK v Přístavní ulici je sdílená dílna otevřená všem, kdo chtějí tvořit vlastníma rukama. Nabízí dobře vybavený prostor pro truhlářské, kovové i další řemeslné projekty – od jednoduchých oprav po složité konstrukce. „Rád Ponk nazývám detašovanou garáží Pražáků nebo pískovištěm pro ajťáky. Jednoho dne vás napadne, že chcete zkrátit stůl nebo pracovní desku, ale nikdy jste to nedělali, a oceníte, když vám to někdo ukáže. U nás je pak velká šance, že budeme mít správný stroj či nástroj a řekneme vám, jak ho správně použít. Také se může stát, že vám ukážeme lepší postup. Pro některé je to začátek nového koníčku, pro mnohé i návrat do reality, když zjistí, že to, co vidí na internetu, je jen vrchol ledovce. Je zajímavé pozorovat, jak se lidem mění pohled na řemeslné výrobky nebo jak přestanou chápat ceny v obchodních řetězcích,“ říká Martin Pulec, který společně s Michalem Kotkem stojí za vznikem Ponku.

PONK také pořádá kurzy, například na výrobu nože, práci se dřevem, svařování nebo kurz „hodinového manžela“, ve kterém se dozvíte něco o elektřině, odpadu a topení, a dokonce i to, jak vyměnit zámek ve dveřích. Začátečníkům jsou v dílně k dispozici zkušení mistři, kteří pomohou s výběrem správného stroje, poradí, jak s ním bezpečně pracovat, a doporučí i Youtube kanály, které stojí za sledování. „Profíkům nabízíme slušně vybavenou dílnu. Ne všichni mají všechno, a my se snažíme mít všechno, co se k nám vejde. Lidé se učí, že tu komunitní dílny existují, a pokud bude tento trend pokračovat, budeme se muset rozšířit. Pokud někdo ví o vhodném prostoru, budeme rádi za informaci,“ dodává Martin.

www.materialistic.cz

www.dosito.cz

www.kasmidas.cz

www.reformat.cz

www.atelierp7.cz

www.h13pottery.com

www.instagram.com/monkeypotatelier

www.hlinoteka.cz

www.instagram.com/neighbours_letna

www.liskamazana.cz

www.ponk.space

Tento článek jistě nepokrývá celou nabídku míst a příležitostí vyrobit si na Sedmičce něco vlastníma rukama. Jeho snahou bylo spíše poukázat na pestrou nabídku tvořivosti.

<https://www.praha7.cz/cas-tvorit>